

ผลกระทบทางเศรษฐกิจต่อการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์

เอกชัย เกิดสวัสดิ์

การระบาดของโรคโควิด 19 ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก ทำให้อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยหดตัวลดลง การหดตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น การท่องเที่ยว การนำเข้า – ส่งออก รวมถึงการบริโภคภายในประเทศลดลง เป็นต้น ล้วนส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจไทยอย่างมาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อเนื่องไปถึงการดำเนินธุรกิจของสถาบันการเงิน ทั้งแนวโน้มการเติบโตของสินเชื่อและเงินฝาก รวมถึงทิศทางคุณภาพสินเชื่อ

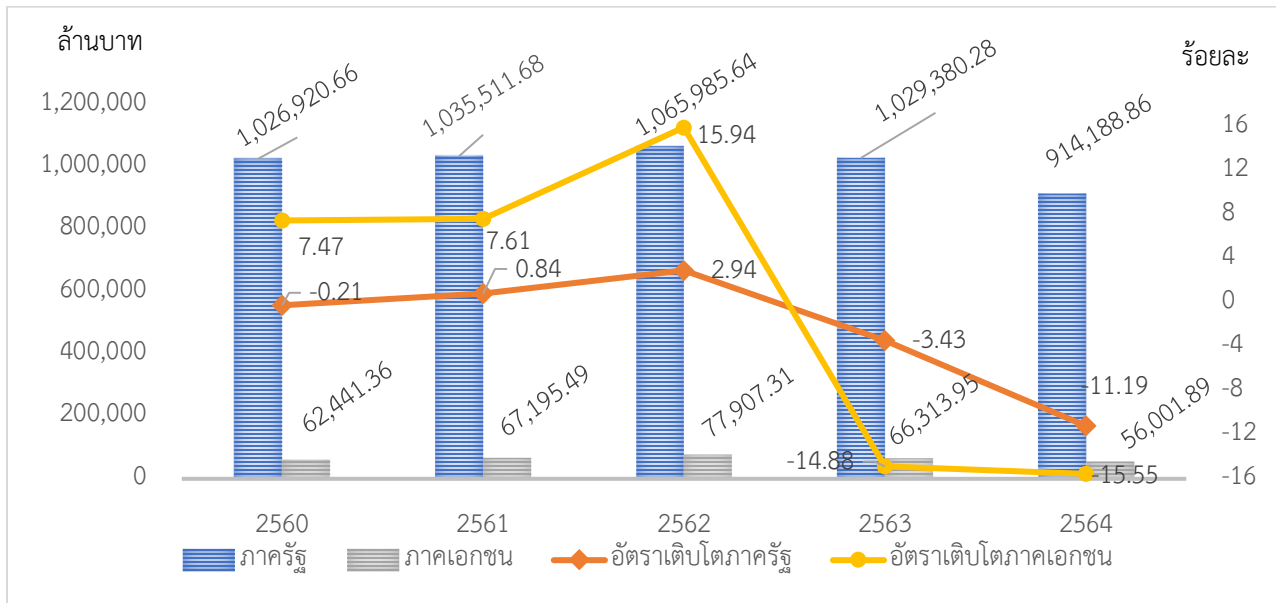
สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นหนึ่งในสถาบันเงินที่สำคัญ และต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจ เช่นเดียวกับสถาบันการเงินอื่น ในปัจจุบันสหกรณ์ออมทรัพย์มีจำนวนทั้งสิ้น 1,376 แห่ง มีสมาชิก 3,405,917 คน ทุนดำเนินงาน 2,999,238.77 ล้านบาท และมีมูลค่าธุรกิจรวม 1,587,503.60 ล้านบาท จากการดำเนินธุรกิจสินเชื่อ และรับเงินฝากเงิน

ธุรกิจสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์มีอัตราการเติบโตลดลง จากปี 2562 ร้อยละ 4.21 และลดลงจากปี 2563 ร้อยละ 11.45 ซึ่งสหกรณ์ออมทรัพย์ภาคเอกชนมีอัตราการลดลงมากกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ของหน่วยงานภาครัฐ เนื่องจากสหกรณ์มีมาตรการในการปล่อยสินเชื่อที่รัดกุมมากขึ้น รวมถึงวัตถุประสงค์ของการกู้ยืมเงินของสมาชิกได้เปลี่ยนแปลงไป จากเดิมเป็นการกู้เพื่อซื้อบ้าน และยานพาหนะ เป็นอันดับต้นๆ จึงเป็นวงเงินที่สูง แต่ในระหว่างปี 2563 – 2564 พบว่า วัตถุประสงค์ที่สมาชิกกู้ยืมเงินเป็นการใช้จ่ายในครัวเรือนและชำระหนี้เดิมเป็นหลัก ทำให้ยอดการเงินกู้ลดลง¹ ซึ่งจะสอดคล้องกับการปล่อยกู้ของธนาคารพาณิชย์ที่ยอดสินเชื่อเพื่ออยู่อาศัยและเช่าซื้อรถยนต์ลดลง แต่ยอดสินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่อเพื่อการอุปโภคและบริโภคกลับมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

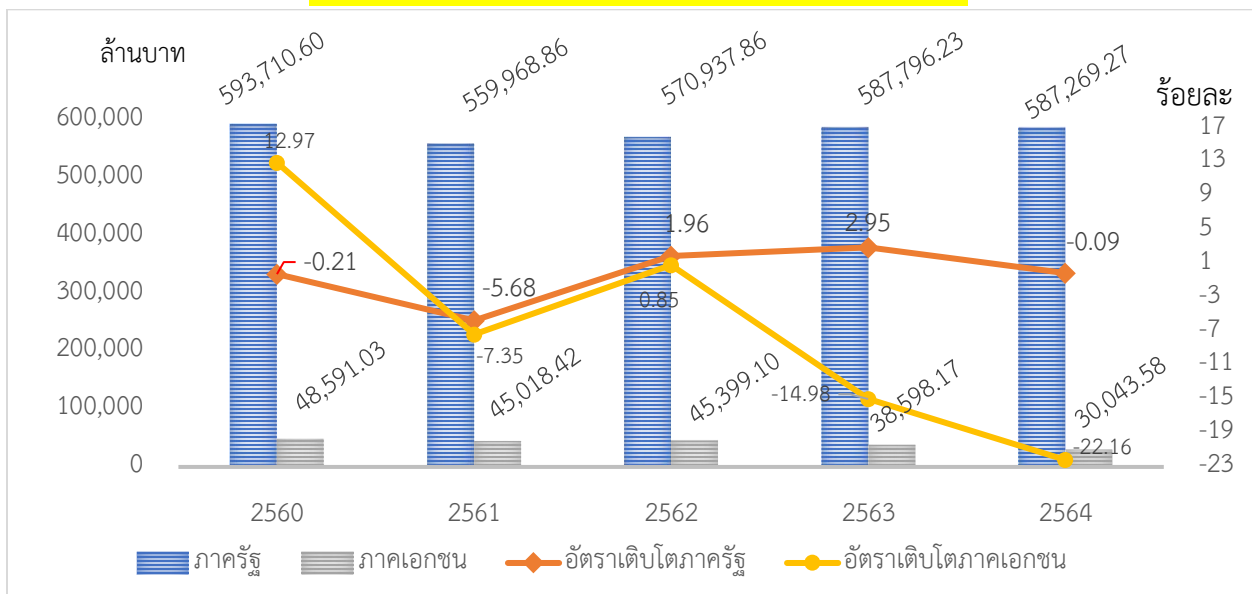
นอกจากนี้คุณภาพของสินเชื่อในภาพรวมของสหกรณ์ออมทรัพย์ลดลงเพียงเล็กน้อย แต่ยังคงถือว่าคุณภาพยังคงสูงมาก เนื่องจากสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์จะเป็นบุคลากรในหน่วยงานของสหกรณ์เอง การเรียกเก็บหนี้จึงเป็นการหักเงินเดือนของสมาชิกสหกรณ์ จึงทำให้การเรียกเก็บหนี้ได้สูง

แนวโน้มของมูลค่าธุรกิจสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์

สำหรับธุรกิจรับฝากเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ ในภาพรวมยังมีการขยายตัวอยู่ มีเพียงปีนี้ที่การขยายตัวลดลง แต่หากพิจารณาสหกรณ์ออมทรัพย์ที่เป็นของหน่วยงานภาคเอกชน จะเห็นว่าอัตราการเติบโตของเงินฝากลดลงอย่างต่อเนื่องเป็นปีที่ 3 โดยปัจจัยที่สำคัญน่าจะเกิดจากรายได้ของสมาชิกหรือรายได้ครอบครัวลดลง อันเนื่องมาจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ลดลง ราคาสินค้าที่แพงขึ้น ส่งผลให้สมาชิกเหลือเงินออมลดลง

แนวโน้มของมูลค่าธุรกิจรับฝากเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์

จากการโตของสินเชื่อดอกได้ส่งผลให้สหกรณ์ออมทรัพย์มีเงินสดและเงินฝากเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2564 เพิ่มสูงถึงร้อยละ 28.52 ทำให้การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องมีถึงร้อยละ 10 เป็นผลทำให้สหกรณ์เสียโอกาสในการดำเนินธุรกิจที่ก่อให้เกิดผลตอบแทนลดลง ส่วนธุรกิจรับฝากเงินการเติบโตที่ลดลง แสดงให้เห็นว่ารายได้ของสมาชิกลดลง หรือค่าใช้จ่ายของสมาชิกสูงขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อสหกรณ์ในส่วนของเงินทุน สำหรับสหกรณ์ที่ต้องใช้เงินทุนจากหนี้ในดำเนินงานเป็นหลัก แต่ถ้าในภาพรวมสหกรณ์ยังมีสภาพคล่องทางการเงินที่ดี

โดยสรุป แม้ว่าในภาพรวมของสหกรณ์ออมทรัพย์จะยังไม่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตครั้งนี้มากนัก เนื่องจากสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานของรัฐ และสมาชิกของสหกรณ์เป็นผู้มีรายได้ ทำให้สมาชิกมีรายได้ประจำ จึงมีเงินในการชำระหนี้ แต่อาจจะกระทบต่อสมาชิกโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นรายได้ในครัวเรือนที่ลดลง รายจ่ายที่เพิ่มจากราคาสินค้า สหกรณ์ควรมีแผนในการกระตุ้นการปล่อยสินเชื่อ และการช่วยเหลือสมาชิกที่ขาดสภาพคล่องทางการเงิน เช่น การปรับลดอัตราดอกเบี้ย การปล่อยสินเชื่อกรณีพิเศษ เป็นต้น เพื่อให้สมาชิกมีสภาพคล่องทางการเงินที่ดี เกิดการใช้จ่ายในระบบเศรษฐกิจ และเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศด้วย